

## 4.6 Практичні приклади.



### Приклад 1.

Внутрішнім аудитором проводилась перевірка реалізації готової продукції. В результатів перевірки виявлено, що підприємство реалізувало готову продукцію на загальну суму 48 000 грн. з ПДВ. Собівартість готової продукції – 38 000 грн. Провести перевірку відображення операцій на рахунках обліку, результати перевірки оформити робочим документом внутрішнього аудитора та зробити висновок.

Таблиця 4.1 – Журнал господарських операцій

№	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Відвантажено покупцю готову продукцію	361	702	48 000
2	Відображення податкового зобов'язання з ПДВ	-	-	-
3	Списана собівартість реалізованої продукції	901	26	40 000
4	Дохід від реалізації готової продукції списаний на фінансовий результат	702	791	48 000
5	Собівартість реалізованої готової продукції списана на реалізовану продукцію	791	901	40 000
6	Отримано грошові кошти за реалізовану продукцію	311	361	48 000

Таблиця 4.2 - Робочий документ внутрішнього аудитора

№	Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення, грн.
		Дт	Кт	Сума, грн.	Дт	Кт	Сума, грн.	
1	Відвантажено покупцю готову продукцію	361	702	48 000	361	701	48 000	-
2	Відображення податкового зобов'язання з ПДВ	-	-	-	701	641	8 000	8000
3	Списана собівартість реалізованої продукції	901	26	40 000	901	26	38 000	-2000
4	Дохід від реалізації готової продукції списаний на фінансовий результат	702	791	48 000	701	791	40 000	-8000
5	Собівартість реалізованої готової продукції списана на реалізовану продукцію	791	901	40 000	791	901	38 000	-2000
6	Отримано грошові кошти за реалізовану продукцію	311	361	48 000	311	361	48 000	-

Висновок внутрішнього аудитора: За результатами перевірки встановлено:

1. Визначення доходу від реалізації готової продукції бухгалтером проводиться на 702 рахунку, а необхідно проводити на 701 рахунку.
2. Бухгалтером не відображено податкове зобов'язання з ПДВ.
3. Виявлена арифметична помилка в собівартості реалізованої продукції замість 38 000 грн. в бухгалтерському обліку відображено 40 000 грн.

Таким чином, виявлені помилки призвели до невірного визначення фінансового результату на суму 2 000 грн., що в свою чергу призвело до викривлення прибутку за звітний період і як наслідок зменшення податку на прибуток, а також викривлено результати отримання доходів від реалізації готової продукції та товарів.

### **Приклад 2.**

Метою внутрішнього контролю виробничих запасів є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснення операцій з виробничими запасами, правильності відображення їх в обліку та своєчасності виявлення загроз економічній безпеці підприємства.

Завдання проведення внутрішнього контролю виробничих запасів полягають у: прийнятті ефективних управлінських рішень - проведення аналізу та планування виробничих запасів; своєчасному виявленні загроз економічній безпеці підприємства: перевірці правильності визначення залишку виробничих запасів на початок періоду, перевірці правильності оформлення первинних документів, перевірці правильності класифікації виробничих запасів, перевірці правильності оцінки використання запасів, перевірці правильності ведення обліку виробничих запасів, перевірці правильності визначення залишку виробничих запасів на кінець періоду.

План внутрішнього контролю є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах, термінів їх виконання із зазначенням відповідальних осіб за проведення перевірки. Загальний план внутрішнього контролю виробничих запасів (табл. 3.4) доцільно проводити в декілька етапів: 1) Попередній – ознайомлення з процесом документування та веденням обліку виробничих запасів на підприємстві, аналіз та планування запасів; 2) Основний – перевірка (контроль) виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз економічній безпеці підприємства; 3) Заключний – аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень.

**Таблиця 4.3 - Загальний план внутрішнього контролю виробничих запасів**

Етапи контролю	Процедури контролю	ПІБ перевіряючого	Термін перевірки
1	2	3	4
Попередній	Анкетування, планування, проведення внутрішнього контролю виробничих запасів		
	Аналіз ефективності використання виробничих запасів		
	Планування виробничих запасів		
Фактичний	Позапланове проведення інвентаризації		
Основний	Перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на початок періоду		
	Перевірка правильності віднесення до виробничих запасів		
	Перевірка правильності оформлення первинних документів		
	Перевірка правильності класифікації виробничих запасів		
	Перевірка правильності віднесення виробничих запасів до субрахунків		
	Перевірка правильності оцінки запасів при надходженні		
	Перевірка правильності оцінки використання запасів		
	Перевірка правильності ведення обліку виробничих запасів		
	Перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на кінець періоду		
Заключний	Аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій за результатами внутрішнього контролю, документальне оформлення результатів перевірки		

Проведення аналізу використання виробничих запасів є попереднім етапом здійснення внутрішнього контролю. Однак, якщо будуть виявлені суттєві помилки в веденні обліку виробничих запасів, тоді будуть викривлені результати аналізу та планування, тому при проведенні внутрішнього контролю виробничих запасів доцільно і після проведення перевірки провести аналіз та планування запасів, використовуючи правильні дані обліку.

Анкету перевірки виробничих запасів наведено в таблиці 4.4. Програма внутрішнього контролю виробничих запасів відображає основні процедури для вирішення основних завдань внутрішнього контролю.

Таблиця 4.4 - Анкета перевірки виробничих запасів

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Скільки років Ви працюєте на підприємстві та ведете облік виробничих запасів?				
	0-1 / 0-1				
	1-5 / 1-5				
	5 і більше / 5 і більше				
2	Який метод вибуття запасів використовується на підприємстві:				
	1. FIFO;				
	2. середньозваженої собівартості;				
	3. ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;				
	4. нормативних затрат;				
	5. ціни продажу				
3	Надходження виробничих запасів оформлюються наступними документами:				
	6. накладна;				
	7. товарно-транспортна накладна;				
	8. прибутковий ордер;				
	9. Акт про приймання матеріалів?				
4	Відпуск у виробництво оформлюються наступними документами:				
	10. Лімітно-забірна картка;				
	11. Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів;				
	12. Матеріальний звіт?				
5	Чи можна відпускати виробничі запаси на сторону без довіреності?				
6	Чи використовується для обліку виробничих запасів на складі Картка складського обліку матеріалів?				
7	Чи використовується для взаємозв'язку складського та бухгалтерського обліку Відомість обліку залишків матеріалів на складі?				
8	На якому рахунку обліковуються виробничі запаси:				
	1.20;				
	1.23;				
	2.26;				
	3.28.				
9	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику?				
10	Як відображається в обліку отримання виробничих запасів від постачальника на умовах наступної оплати:				
	1. Дт 201 Кт 311				
	2. Дт 201 Кт 631				
	3. Дт 201 Кт 361				

Продовження таблиці 4.4

1	2	3	4	5	6
11	Як відображається в обліку відпуск матеріалів у виробництво:				
	- Дт 23 Кт 201				
	- Дт 201 Кт 23				
12	Як відображається в обліку отримання виробничих запасів від підзвітної особи:				
	- Дт 201 Кт 372				
	- Дт 372 Кт 301				
13	Як відображається в обліку внесення виробничих запасів в статутний капітал підприємства:				
	- Дт 201 Кт 46				
	- Дт 201 Кт 40				
14	Яка періодичність проведення інвентаризації виробничих запасів:				
	- раз на рік;				
	- двічі на рік;				
15	Як ведеться облік виробничих запасів:				
	- вручну;				
	- автоматизовано;				
16	Хто приймає рішення про закупівлю та відпуск у виробництво виробничих запасів:				
	керівник;				
	головний бухгалтер;				
17	Яка інвентаризація виробничих запасів проводиться:				
	- планова				
	- позапланова				
18	Чи укладаються договір про матеріальну відповідальність працівниками складу?				

З метою удосконалення методики проведення внутрішнього контролю виробничих запасів нами запропонована програма внутрішнього контролю виробничих запасів (табл. 4.5), яка включає в себе: перелік процедур контролю; мету та задачі проведення контролю кожної процедури; джерела інформації для контролю, які складаються з первинних документів, облікових регістрів та звітності підприємства за кожною процедурою; коди робочих документів, які представляють собою шаблони таблиць для внесення виявлених помилок під час внутрішнього контролю; зазначення відповідальних осіб та термінів проведення контролю за кожною процедурою.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань внутрішнього контролю виробничих запасів пропонуємо форми робочих документів (табл.

4.6-4.22), які стануть обґрунтованими доказами якісного проведення внутрішнього контролю виробничих запасів для прийняття ефективних управлінських рішень та своєчасного виявлення загроз економічної безпеки підприємства.

Аналізуючи запаси підприємства слід звернути увагу на динаміку та структуру виробничих запасів, коефіцієнти оборотності запасів, тривалість обороту запасів та ефективність використання виробничих запасів, а також визначити фактори впливу на тривалість обороту запасів, що наведено у робочих документах АП-1, АП-2, АП-3, АП-4.

Таблиця 4.5

## Програма внутрішнього контролю виробничих запасів

Процедури контролю	Мета процедури внутрішнього контролю	Задачі процедури внутрішнього контролю	Джерела інформації для контролю	Код робочих документів	ПБ перевіряючого	Термін проведення контролю
1	2	3	4	5	6	7
Аналіз запасів	Проаналізувати динаміку, питому вагу, коефіцієнти оборотності та тривалості обороту запасів підприємства	Визначити динаміку, структури, коефіцієнту оборотності та тривалості обороту запасів підприємства	Баланс, дані рахунків 20, 23, 24, 25, 26, 28	АП-1, АП-2, АП-3, АП-4		
Планування запасів	Визначення достовірності планових показників	Розрахувати планові показники потреби виробничих запасів	Договори	ПЛ-1		
Позапланове проведення інвентаризації	Встановлення відповідності залишків виробничих запасів на складі даним бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> <li>- провести інвентаризацію виробних запасів на складі;</li> <li>- документально оформити результати інвентаризації;</li> <li>- зробити висновки за результатами інвентаризації</li> </ul>	Аналітичний облік виробничих запасів, картки складського обліку матеріалів, лімітно-забірні картки, вимоги, накладні на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, інвентаризаційна відомість, порівняльна відомість	ІНВ3-1		
Перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на початок періоду	Впевнитись у відповідності залишку виробничих запасів на початок періоду	Порівняти дані Балансу з даними головної книги, дані головної книги з даними журналу	Баланс, Головна книга, журнал	ПВ3-1		
Перевірка правильності умов визнання запасів	Впевнитись у правильності умов визнання запасів активами	Перевірити умови визнання запасів згідно з умовами П(С)БО 9	Накладні, товарно-транспортні накладні, акт приймання матеріалів, прибутковий ордер	В3-2		

Продовження табл. 4.5

1	2	3	4	5	6	7
Перевірка правильності оформлення первинних документів	Впевнитись у правильності і повноті оформлення первинних документів	- перевірити первинні документи з надходження виробничих запасів; - перевірити первинні документи складського обліку виробничих запасів; - перевірити первинні документи з відпуску виробничих запасів у виробництво	Накладні, товарно-транспортні накладні, лімітно-забірні картки, вимоги, накладні на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, картки складського обліку матеріалів	НВЗ-1, ВВЗ-1, СВЗ-1.		
Перевірка правильності класифікації виробничих запасів	Впевнитись у правильності класифікації виробничих запасів	Перевірити правильність класифікації виробничих запасів згідно з П(С)БО 9	Наказ про облікову політику, Баланс, Головна книга, накладні	КВЗ-1		
Перевірити правильність віднесення виробничих запасів до субрахунків	Впевнитись у правильності віднесення виробничих запасів до відповідних субрахунків	Перевірити правильність віднесення запасів на відповідні субрахунки	Накладні, товарно-транспортні накладні, акт приймання матеріалів, прибутковий ордер, журнал 3, 5	ВЗ-4		
Перевірити правильність оцінки запасів при надходженні	Впевнитись у правильності оцінки запасів при надходженні	Перевірити оцінку надходження запасів	Накладні, товарно-транспортні накладні, акт приймання матеріалів, прибутковий ордер	ВЗ-5		
Перевірка правильності оцінки запасів при їх використанні	Впевнитись у правильності оцінки запасів при їх використанні	Перевірити оцінку використання запасів	Картки складського обліку матеріалів, лімітно-забірні картки, вимоги	ОВЗ-1		
Перевірка правильності ведення обліку виробничих запасів	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків з обліку виробничих запасів	Перевірити правильність кореспонденції рахунків обліку виробничих запасів	Журнал, накладні, головна книга, довідка бухгалтерії	БВЗ-1		
Перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на кінець періоду	Впевнитись у відповідності залишку виробничих запасів на кінець періоду	Порівняти дані Балансу з даними головної книги, дані головної книги з даними журналу	Баланс, Головна книга, журнал	КВЗ-1		



Таблиця 4.6

**Робочий документ внутрішнього контролера АП-1 - динаміка  
запасів підприємства**

Вид запасів	Попередній період, грн.	Звітний період, грн.	Відхилення	
			У сумі, грн.	У відсотках, %

Таблиця 4.7

**Робочий документ внутрішнього контролера АП-2 - аналіз складу  
та структури запасів**

Вид запасів	Попередній період, грн.		Звітний період, грн.		Відхилення	
	Сума, грн.	%	Сума, грн.	%	У сумі, грн.	У відсотках, %
Сировина й матеріали						
...						
Разом						

Таблиця 4.8

**Робочий документ внутрішнього контролера АП-3 - розрахунок  
коефіцієнтів оборотності запасів та тривалості обороту запасів**

Показники	Попередній період, грн.	Звітний період, грн.	Відхилення	
			У сумі, грн.	У відсотках
Дохід від реалізації продукції				
Середня величина запасів				
Коефіцієнт оборотності запасів				
Коефіцієнт тривалості обороту запасів				
Матеріаломісткість продукції				

Таблиця 4.9

**Робочий документ внутрішнього контролера АП-4 - визначення  
факторів впливу на тривалість обороту запасів**

Показники	Попередній період, грн.	Звітний період, грн.	Відхилення	
			У сумі, грн.	У відсотках, %
Дохід від реалізації продукції				
Середня величина запасів				
Вплив на тривалість обороту запасів зміни середньої величини запасів				
Вплив на тривалість обороту запасів зміни доходу від реалізації продукції				

Перевірка забезпеченості запасів на майбутнє відображено у робочому документі ПЛ-1

Таблиця 4.10

**Робочий документ внутрішнього контролера ПЛ-1 - планування запасів**

Вид запасів	Звітний період, грн.		Майбутній період, грн.		Відхилення	
	Сума, грн.	%	Сума, грн.	%	У сумі, грн.	У відсотках, %
Сировина й матеріали						
...						
Разом						

Позапланове проведення інвентаризації пропонується відображати у робочому документі ІНВЗ-1.

Таблиця 4.11

**Робочий документ внутрішнього контролера ІНВЗ-1 - позапланове проведення інвентаризації**

Перелік виробничих запасів на складі	За даними бухгалтерського обліку		За даними фактичної перевірки		Відхилення		Причина відхилень		
	Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.	нестача	надлишок	Інші (псування, природний убуток)

Перевірку правильності визначення залишку виробничих запасів на початок періоду пропонується відображати у робочому документі ПВЗ-1, а перевірку правильності умов визнання запасів - у робочому документі ВЗ-2.

Таблиця 4.12

**Робочий документ внутрішнього контролера ПВЗ-1 - перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на початок періоду**

Рахунок	Баланс на початок періоду, грн.	Головна книга, грн.	Журнал, відомість, грн.	Відхилення	
				Балансу від Головної книги, грн.	Головної книги від журналу, грн.

Таблиця 4.13

**Робочий документ внутрішнього контролера ВЗ-2 - перевірка правильності умов визнання запасів згідно з умовами П(С)БО 9**

Вид запасів	За даними внутрішньому контролю			Визнано/ не визнано
	утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності	перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва	утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також управління підприємством	

Перевірку правильності оформлення первинних документів з виробничих запасів, на наш погляд, слід здійснювати з використанням робочих документів НВЗ-1, ВВЗ-1, СВЗ-1.

Таблиця 4.14

**Робочий документ внутрішнього контролера НВЗ-1 - перевірка первинних документів з надходження виробничих запасів**

Наявність основних реквізитів у первинному документі								Примітки
Назва документу	№	Дата	Кількість	Ціна	Сума, грн.	Підпис	Печатка	

Таблиця 4.15

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВЗ-1 - перевірка правильності оформлення первинних документів з відпуску виробничих запасів у виробництво**

Первинний документ							Примітки
Назва	№	Дата	Кількість	Відпустив		Прийняв	

Таблиця 4.16

**Робочий документ внутрішнього контролера СВЗ-1 - перевірка первинних документів з ведення складського обліку виробничих запасів**

Первинний документ								Примітки
Назва	Од. вим.	Залишок на початок періоду	Надходження	Вибуття	Залишок на кінець періоду	Ліміт	Надлишок (нестача)	

Перевірка правильності класифікації виробничих запасів згідно з П(С)БО 9 може бути здійснена за допомогою документа КВЗ-1, а правильність віднесення виробничих запасів до субрахунків за допомогою робочого документа ВЗ-4.

Таблиця 4.17

**Робочий документ внутрішнього контролера КВЗ-1 - перевірка правильності класифікації виробничих запасів згідно з П(С)БО 9**

Вид запасів	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення, грн.
Сировина й матеріали			
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби			
Паливо			
Тара й тарні матеріали			
Будівельні матеріали			
Матеріали, передані в переробку			
Запасні частини			

Вид запасів	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення, грн.
Матеріали сільськогосподарського призначення			
Інші матеріали			
Разом			

Таблиця 4.18

**Робочий документ внутрішнього контролера ВЗ-4 - перевірка правильності віднесення виробничих запасів до відповідних субрахунків**

Субрахунки	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішньому контролю, грн.	Відхилення
201 «Сировина й матеріали»			
202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»			
203 «Паливо»			
204 «Тара й тарні матеріали»			
205 «Будівельні матеріали»			
206 «Матеріали, передані в переробку»			
207 «Запасні частини»			
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»			
209 «Інші матеріали»			

Перевірка правильності оцінки запасів при надходженні може бути здійснена за допомогою робочого документа ВЗ-5, а перевірка оцінки запасів при їх використанні - робочого документа ОВЗ-1.

Таблиця 4.19

**Робочий документ внутрішнього контролера ВЗ-5 - перевірка правильності оцінки запасів при надходженні**

Напрямок надходження	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішньому контролю		Відхилення, грн.
		Формування собівартості з таких витрат	Сума, грн.	
При придбанні у постачальника		<ul style="list-style-type: none"> <li>- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;</li> <li>- суми ввізного мита;</li> <li>- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;</li> <li>- транспортно-заготівельних витрат;</li> <li>інших витрат</li> </ul>		
При виготовленні власними силами		витрати, що утворюють виробничу собівартість, визначену за П(С)БО 16 «Витрати»		
При внесенні до статутного		справедливої вартості, погодженої із засновниками підприємства з		

Напрямок надходження	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішньому контролю		Відхилення, грн.
		Формування собівартості з таких витрат	Сума, грн.	
капіталу		урахуванням витрат, що включаються до первісної вартості запасів		
При безоплатному отриманні		справедлива вартість		
При отриманні внаслідок обміну на подібні активи		балансова вартість переданих запасів.		
При отриманні внаслідок обміну на неподібні активи		справедлива вартість отриманих запасів. До собівартості не включаються витрати: понаднормові витрати і нестачі запасів; проценти за користування позиками; витрати на збут; загальновиробничі та інші витрати.		

Таблиця 4.20

**Робочий документ внутрішнього контролера ОВЗ-1 - перевірка оцінки запасів при їх використанні**

Вид запасів	Обраний метод оцінки вибуття запасів, грн.	Вартість списання за даними підприємства, грн.	Вартість списання за даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення, грн.

Перевірку правильності кореспонденції рахунків з обліку виробничих запасів можна здійснити за допомогою робочого документа БВЗ-1, а перевірку правильності визначення залишків виробничих запасів на кінець періоду за допомогою робочого документа КВЗ-1.

Таблиця 4.21

**Робочий документ внутрішнього контролера БВЗ-1 - перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку виробничих запасів**

Зміст операції	За даними підприємства			За даними внутрішнього контролю			Відхилення та запропоноване виправлення		
	Дт	Кт	Сума, грн.	Дт	Кт	Сума, грн.	Дт	Кт	Сума, грн.

Таблиця 4.22

**Робочий документ внутрішнього контролера КВЗ-1 - перевірка правильності визначення залишку виробничих запасів на кінець періоду**

Рахунок	Баланс на кінець періоду, грн.	Головна книга, грн.	Журнал, відомість, грн.	Відхилення	
				Балансу від Головної книги, грн.	Головної книги від журналу, грн.

### Приклад 3.

Метою внутрішнього контролю витрат на виробництво є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій з витрат на виробництво продукції і правильності їх відображення в обліку.

Завданням проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво є: оцінка стану аналітичного та синтетичного обліку витрат на виробництво; перевірка своєчасності та правильності відображення в обліку витрат на виробництво; перевірка дотримання підприємством вимог нормативних документів, які регламентують порядок ведення обліку витрат на виробництво. Анкету перевірки витрат на виробництво наведено в таблиці 3.23.

Таблиця 4.23

#### Анкета перевірки правильності обліку витрат на виробництво

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Скільки років Ви працюєте на підприємстві та ведете облік витрат на виробництво?				
	0-1 / 0-1				
	1-5 / 1-5				
	5 і більше / 5 і більше				
2	Який метод вибуття запасів використовується на підприємстві:				
	собівартості перших за часом надходження запасів (FIFO);				
	середньозваженої собівартості;				
	ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;				
	нормативних затрат;				
	- ціни продажу.				
3	Відпуск у виробництво оформлюється наступними документами:				
	Лімітно-забірна картка;				
	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів;				
	Матеріальний звіт?				
4	Випуск із виробництва готової продукції оформлюється наступними документами:				
	- накладна;				
	- товарно-транспортна накладна;				
	- прибутковий ордер;				
	- Акт про приймання матеріалів?				
5	На якому рахунку обліковуються витрати на виробництво:				
	20;				
	23;				
	26;				
	28.				
6	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику?				

Продовження таблиці 4.23

1	2	3	4	5	6
7	Як відображається в обліку списання виробничих запасів на витрати виробництва:				
	Дт 23 Кт 201				
	Дт 23 Кт 631				
8	Дт 91 Кт 23				
	Як відображається в обліку нарахування заробітної плати робітникам, які зайняті у виробництві:				
	Дт 23 Кт 661				
9	Дт 23 Кт 651				
	Дт 91 Кт 23				
	Як відображається в обліку нарахування ЄСВ на фонд заробітної плати робітникам, які зайняті у виробництві:				
10	Дт 23 Кт 651				
	Дт 23 Кт 661				
	Дт 91 Кт 23				
11	Як відображається в обліку нарахування амортизації на основні засоби, які використовуються у виробництві:				
	Дт 23 Кт 131				
	Дт 23 Кт 10				
12	Дт 91 Кт 23				
	Як відображається в обліку випуск з виробництва готової продукції:				
	Дт 26 Кт 23				
13	Дт 26 Кт 20				
	Дт 901 Кт 26				
	Хто на підприємстві складає калькуляцію:				
14	- керівник;				
	- бухгалтер;				
	- економіст				
15	Який відсоток рентабельності включається у собівартість:				
	- 10%;				
	- 25%;				
	- 50%;				
	- 100%;				
16	- інше				
	Яка періодичність проведення інвентаризації витрат незавершеного виробництва:				
	на початок звітного періоду;				
17	на кінець звітного періоду;				
	не проводиться?				
	Як ведеться облік витрат на виробництво:				
18	вручну;				
	автоматизовано;				
	комбіновано?				
19	Хто приймає рішення про відпуск запасів у виробництво:				
	керівник;				
	головний бухгалтер;				
	начальник виробництва				

Продовження таблиці 4.23

1	2	3	4	5	6
17	Які елементи витрат включаються у витрати на виробництво:				
	матеріальні витрати;				
	витрати на оплату праці;				
	витрати на соціальне страхування;				
	витрати на амортизацію;				
	інші витрати				
18	Який метод амортизації використовують на підприємстві:				
	- прямолінійний;				
	- зменшення залишкової вартості;				
	- прискореного зменшення залишкової вартості;				
	- кумулятивний;				
	- виробничий.				
19	Яка форма оплати праці використовується на підприємстві:				
	- відрядно-преміальна;				
	- непряма-відрядна;				
	- відрядно-прогресивна;				
	- колективна відрядна (бригадна) ;				
	- акордна система;				
	- проста погодинна;				
	- погодинно-преміювальна.				

Одержавши в процесі попереднього планування необхідну інформацію, внутрішній контролер приступає до розробки загального плану внутрішнього контролю витрат на виробництво (табл. 3.24). Внутрішній контроль витрат на виробництво підприємства авторами рекомендується проводити в кілька етапів.

Таблиця 4.24

### Загальний план проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво

Етапи контролю	Процедури контролю	ПІБ перевіряючого	Термін перевірки
Попередній	Анкетування, планування проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво		
Фактичний	Перевірка незавершеного виробництва на кінець попереднього періоду		
Основний	Перевірка правильності визначення незавершеного виробництва на початок періоду.		
	Перевірка правильності оформлення первинних документів з витрат на виробництво		
	Перевірка правильності віднесення до витрат на виробництво прямих матеріальних витрат		
	Перевірка правильності віднесення до виробничої собівартості витрат на оплату праці		
	Перевірка правильності віднесення до витрат на виробництво ЄСВ		
	Перевірка правильності віднесення до витрат на виробництво амортизації основних засобів		



Продовження таблиці 4.24

Етапи контролю	Процедури контролю	ПІБ перевіряючого	Термін перевірки
	Перевірка правильності оцінки запасів при їх використанні		
	Перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво		
	Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості		
	Перевірка правильності визначення залишку незавершеного виробництва на кінець періоду		
Заключний	Аналіз результатів перевірки, надання рекомендацій за результатами внутрішнього контролю, документальне оформлення результатів перевірки		

Програму внутрішнього контролю витрат на виробництво наведено в таблиці 4.25. Програма внутрішнього контролю витрат на виробництво включає основні процедури, мету та завдання перевірки, що дасть змогу провести якісний внутрішній контроль.

Для вирішення поставлених завдань внутрішнього контролю витрат на виробництво пропонуємо робочі документи внутрішнього контролера (табл. 4.26-4.40), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво.

Таблиця 4.25

## Програма внутрішнього контролю витрат на виробництво

Процедури контролю	Мета внутрішнього контролю	Задачі внутрішнього контролю	Джерела інформації для контролю	Код робочих документів	ПІБ перевіряючого	Термін проведення контролю
1	2	3	4	5	6	7
Перевірка незавершеного виробництва на початок періоду	Впевнитись у достовірності визначення незавершеного виробництва на початок періоду	Арифметична перевірка даних аналітичного та синтетичного обліку	Оборотно-сальдова відомість за рахунком 23, головна книга, журнал 5, довідка бухгалтерії	ІНВВ-1		
Перевірка правильності визначення залишку незавершеного виробництва на початок періоду	Впевнитись у відповідності залишку на початок незавершеного виробництва	Порівняти дані Балансу з даними головної книги, дані головної книги з даними журналу	Баланс, Головна книга, журнал 5	ВВ-1		
Перевірка первинних документів з витрат на виробництво	Впевнитись у правильності оформлення первинних документів з витрат на виробництво	Перевірити правильність оформлення первинних документів з витрат на виробництво	Лімітно-забірна картка, накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, матеріальний звіт, картка складського обліку матеріалів	ВВ-2		
Перевірка правильності віднесення до витрат на виробництво прямих матеріальних витрат	Впевнитись у правильності віднесення матеріалів до витрат на виробництво	Перевірити правильність віднесення матеріалів до витрат на виробництво	Лімітно-забірна картка, накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів	ВВ-3		

Продовження табл. 4.25

1	2	3	4	5	6	7
Перевірка правильності віднесення до виробничої собівартості витрат на оплату праці	Впевнитись у достовірності нарахування відрядної та погодинної заробітної плати робітників виробництва	- перевірити правильність визначення витрат на оплату праці за їх видами; - перевірка правильності нарахування відрядної та погодинної заробітної плати	Розрахунково-платіжна відомість (працівника), Розрахунково-платіжна відомість (зведена), штатний розклад, таблиць обліку робочого часу, ЄТКД, довідка бухгалтерії	ВВ-4.1, ВВ-4.2, ВВ-4.3		
Перевірка правильності визначення нарахування ЄСВ на заробітну плату робітників основного виробництва	Впевнитись у правильності визначення нарахування ЄСВ на заробітну плату робітників основного виробництва	Перевірити правильність визначення нарахування ЄСВ на заробітну плату робітників основного виробництва	Розрахунково-платіжна відомість (працівника), Розрахунково-платіжна відомість (зведена), Довідка бухгалтерії	ВВ-5		
Перевірка правильності віднесення нарахованої амортизації до витрат на виробництво	Впевнитись у правильності віднесення до витрат на виробництво нарахованої амортизації	Перевірити правильність списання нарахованої амортизації на виробничі витрати	Відомість нарахування амортизації	ВВ-6		
Перевірка правильності оцінки запасів при їх використанні	Впевнитись у правильності оцінки запасів при їх використанні	- перевірити правильність розрахунку оцінки вибуття запасів за обраним методом; - перевірити правильність узагальнення визначення оцінки вибуття запасів	Розрахунок оцінки вибуття запасів	ВВ-7.1, ВВ-7.2		

Продовження табл. 4.25

1	2	3	4	5	6	7
Перевірка правильності кореспонденції рахунків з витрат на виробництво	Впевнитись у правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво	Перевірити правильність рознесення операцій з витрат на виробництво до відповідних рахунків	Накладна, товарно-транспортна накладна, прибутковий ордер, акт про приймання матеріалів, лімітно-забірна картка, накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, матеріальний звіт, картка складського обліку матеріалів, відомість обліку залишків матеріалів на складі, журнал, головна книга	ВВ-8		
Перевірка правильності формування виробничої собівартості за елементами витрат	Впевнитись у правильності розрахунку виробничої собівартості за елементами витрат	Перевірити правильність розрахунку виробничої собівартості за елементами витрат	Калькуляція виробничої собівартості на одиницю продукції, загальна калькуляція виробничої собівартості	ВВ-9		
Перевірка правильності визначення залишку незавершеного виробництва на кінець періоду	Впевнитись у правильності визначення залишку незавершеного виробництва на кінець періоду	Порівняти дані Балансу з даними головної книги, дані Головної книги з даними журналу	Баланс, Головна книга, журнал 5	ВВ-10		

Перевірка прямих матеріальних витрат, що не використовуються у виробництві у звітному періоді визначається шляхом проведення інвентаризації у робочому документі внутрішнього контролера ІНВВ-1.

Таблиця 4.26

**Робочий документ внутрішнього контролера ІНВВ-1 - перевірка  
незавершеного виробництва на початок періоду**

Показники	Кількість	Сума
Перелік матеріалів:		
1.		
2.		
Разом	X	
Сальдо рахунку 23 «Виробництво» на кінець звітного періоду	X	
Відповідність фактичного залишку невикористаних матеріалів сальдо 23 рахунку на кінець звітного періоду		

Таблиця 4.27

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-1 - перевірка  
правильності визначення залишку незавершеного виробництва на  
початок періоду**

Рахунок	Оборотна відомість		Головна книга	Відхилення	
	Сальдо на кінець попереднього періоду	Сальдо на початок звітного періоду		Сальдо 23 рахунку	Даних рахунку 23 від головної книги

Таблиця 4.28

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-2 - перевірка  
правильності оформлення первинних документів з витрат на  
виробництво**

Первинний документ						примітки
Назва документу	№	дата	сума, грн.	підпис	печатка	

Таблиця 4.29

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-3 - перевірка  
правильності віднесення до витрат на виробництво прямих  
матеріальних витрат**

Вид продукції	Сума за даними підприємства, грн.	За даними внутрішнього контролю				Відхилення
		Назва матеріалів	Кількість	Ціна	Сума, грн.	

Таблиця 4.30

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-4.1 - перевірка  
правильності віднесення до виробничої собівартості витрат на оплату  
праці**

Витрати на оплату праці	За даними бухгалтерського обліку, грн.	За даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення, грн.
Виплати по окладам та тарифам			
Премії, заохочувальні виплати			
Компенсаційні виплати			
Оплата відпусток			
Оплата іншого невідпрацьованого часу			
Інші витрати на оплату праці			
Разом			

Таблиця 4.31

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-4.2 - перевірка  
правильності нарахування відрядної заробітної плати**

ПІБ робітника	За даними підприємств, грн.	За даними внутрішнього контролю			Відхи- лення
		Кількість виготовленої продукції	Розцінка	Нарахована заробітна плата, грн.	

Таблиця 4.32

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-4.3 - перевірка  
правильності нарахування погодинної заробітної плати**

ПІБ робітника	За даними підприємств, грн.	За даними внутрішнього контролю			Відхи- лення, грн.
		Оклад	Кількість відпрацьованих робочих днів	Нарахована основна заробітна плата, грн.	

Таблиця 4.33

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-5 - перевірка  
правильності визначення нарахування ЄСВ на заробітну плату  
робітників основного виробництва**

Фонд оплати праці	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішнього контролю			Відхил ення, грн.
		Нарахована заробітна плата, грн.	Ставка ЄСВ, %	Сума ЄСВ, грн.	

Таблица 4.34

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-6 - перевірка  
правильності віднесення до витрат на виробництво нарахованої  
амортизації (прямолінійний метод)**

[illegible]

Таблица 4.35

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-7.1 - перевірка правильності розрахунку оцінки вибуття запасів за обраним методом**

Сировина і матеріали	За даними підприємства, грн.	За даними внутрішнього контролю					Відхилення, грн
		Метод вибуття запасів	Дата	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.	

Таблица 4.36

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-7.2 - перевірка правильності узагальнення визначення оцінки вибуття запасів**

Період	Сировина і матеріали	Оцінка списання за даними обліку	Оцінка списання за даними внутрішнього контролю	Відхилення

Таблица 4.37

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-8 - перевірка правильності кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво**

[illegible]

Таблиця 4.38

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-9 - перевірка  
правильності розрахунку виробничої собівартості за елементами витрат**

Виробнича собівартість готової продукції	За даними обліку, грн.	За даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення, грн.
Матеріальні затрати			
Витрати на оплату праці			
Відрахування на соціальні заходи			
Амортизація			
Інші операційні витрати			
Разом			

Таблиця 4.39

**Робочий документ внутрішнього контролера ВВ-10 - перевірка  
правильності визначення залишку незавершеного виробництва на  
кінець періоду**

Рахунок	Оборотна відомість, грн.	Головна книга, грн.	Журнал, грн.	Відхилення	
				Оборотної відомості від Головної книги, грн.	Головної книги від журналу, грн.